

Ned, 18-8-2024, 18:58:22

Potpora

Svoju članarinu ili potporu za Portal HKV-a možete uplatiti i skeniranjem koda.

Otvorite svoje mobilno bankarstvo i skenirajte kod. Unesite željeni novčani iznos. U opisu plaćanja navedite je li riječ o članarini ili donaciji za Portal HKV-a.



Komentirajte



Telefon

Radi dogovora o prilozima, Portal je moguće kontaktirati putem Davora Dijanovića, radnim danom od 17 do 19 sati na broj +385-95-909-7746.

AKT



AKT d.o.o.
knjigovodstvo
i porezne
usluge

01/370-8106
akt@zg.t-com.hr
Sokolska 37
Zagreb



Poveznice



OBNOVA

T. Šovagović: Samostalni umjetnici i njihova egzistencija – teret ili korist društva? (5)

Objavljeno: 06. kolovoza 2024.



Dodajte komentar

Nizanka u osam nastavaka donosi razgovore s članovima Hrvatske zajednice samostalnih umjetnika i osvješćuje poteškoće, nedostatke i predrasude s kojima se suočavaju dok stvaraju djela za priznavanje statusa koji im omogućuje plaćeno mirovinsko i zdravstveno osiguranje iz sredstava proračuna RH. Za sve ostalo – moraju se sami pobrinuti.

Pogledi dramaturginje Ane Prolić i književnika Kemala Mujičića Arthama

Nesigurnost na rubu s jedne, nezamjenjiva sloboda s druge strane

Dramaturginja i pjesnikinja Ana Prolić (Zagreb, 1979.) članica je Hrvatske zajednice samostalnih umjetnika od 2012. Prethodno je završila studij Dramaturgije na Akademiji dramskih umjetnosti u Zagrebu gdje je predavala Povijest drame i kazališta kao asistentica Nikole Batušića. Na Sveučilištu Vern, na odsjeku Transmedijijske dramaturgije, predaje kolegije Opća dramaturgija, Kazališna dramaturgija, Adaptacije i narativne ekstencije.

„Položaj sam samostalnih umjetnika je vrlo loš. Toga osobito postaješ svjestan kako stariš i kako ti se približava nekakvo doba za mirovinu. Sram me je reći prijateljima kolika će biti. Sve je dobro dok radimo. Dok možemo raditi i nešto zaraditi“, napominje Prolić koja je radila na velikom broju predstava kako za odrasle, tako i za djecu i mlade. Istaže da je izvedivo živjeti od svojega rada, iako je svjesna da to nije slučaj sa svima i da neki ljudi žive na rubu egzistencije.

„Povećanje koeficijenta donijelo bi veći osjećaj sigurnosti samostalnim umjetnicima. Stvarno je sramota da smo zadnja rupa na svirali. Meni se uvjeti za postizanje i održavanje članstva čine u redu. Ne predstavljaju mi opterećenje, ali ni ne motiviraju. Radila bих ovako i onako, postojali oni ili ne“, kratko i jasno će Prolić koja je za svoj rad nagrađena brojnim nagradama, među ostalim „Marinom Držićem“ i Nagradom hrvatskoga glumišta. „Položaj umjetnika u društvu nije onakav kakav bi mogao i trebao biti. U kapitalističkom društvu u kojem se sve mjeri monetom, to je više nego vidljivo po koeficijentu koji nam je dodijeljen“, smatra Prolić i dodaje da bi HZSU u većoj mjeri mogao sudjelovati u aktivnostima samostalnih umjetnika, primjerice, izvještavajući članove o još više natječaja, kako domaćih, tako i inozemnih. Glede pandemijskoga vremena, kazalištarima je bio onemogućen rad, što se iznimno osjetilo, no sugovornica veli da je pokazano dovoljno razumijevanja od strane mjerodavnih institucija.



Uz dramaturški rad, posvetila se i pisanju poezije. Nedavno je u izdanju VBZ-a objavljena zbirk „Djevojčica“ – na tragu Aninih misli da je kriza prilika, akcelerator promjena, iako je stvar individualna. „Izvedivo je biti samostalni umjetnik. Ali je vrlo teško. Stalno živiš 'na rubu' i u nesigurnosti. No, s druge strane, sloboda koju mi imamo je nezamjenjiva. Da se ponovim: s unapriđavanjem statusa samostalnoga umjetnika treba krenuti od nule - na kojoj gotovo da jesmo - i najprije nam podignuti koeficijent. To su nekakvi temelji na kojima se može graditi dalje“, zaključila je Prolić uz misao da šira okolina teško može razumjeti izbor samostalnoga umjetnikovanja te da su kritike umjetnicima integralni dio posla, a one konstruktivne – uvijek dobrodoše.

Status zaštićene životinje koja kopala za opstanak

Golemo iskustvo posjeduje književnik Kemal Mujičić Artham (14. veljače 1960., Turbe, BiH) koji od 1980. živi u Zagrebu, a u samostalne umjetnike otisao je 2003. Odnedavno je u zasluženoj mirovini. Objavio je četrnaest knjiga, od zbirke pjesama „Petkom poslijе ribe“ (Meandar, 1994.) do romana „Lički med“ (Meandar, 2023.).

„Član samostalnih umjetnika ima status zaštićene životinje: plaćena su ti davanja za mirovinu, regulirano zdravstveno osiguranje, može se natjecati na pojedinim natječajima, ali za svakodnevnu koru kruha moraš kopati, raditi raznorazne posliće za novine, izdavačke kuće, ako si slikar, često si sam organiziraš izložbe u polutamnim prostorima ne bi li prodao neku sliku. Glazbenicima je premija ući u autorski odnos s nekim orkestrom... Naravno da među nama postoje i umjetnici kojima je menadžerstvo bogomđani talent, takvi mogu proći i kroz iglene uši“, iskreno priopovjeda Mujičić čiji su radovi redovito emitirani na Trećem programu Hrvatskoga radija, odnosno objavljivani u književnim časopisima i na javnim priredbama. Pjesme su mu uvrštene u petnaest antologija te nekoliko relevantnih zbornika i pregleda suvremenih hrvatske poezije. Predstavljao je Hrvatsku u studenom 2011. na europskom pjesničkom festivalu u Mariboru, a 2012. dobio nagradu 16. međunarodnoga susreta izdavača „Put u središte Europe“. Pojedine pjesme i priče prevođene su mu na većinu europskih jezika, kao i na kineski jezik.

„Uvjete za održavanje statusa (nama književnicima to su dvije objavljene knjige u pet godina) osobno držim kao poticaj i stalno sam u nekim ugovorima za nešto što moram na vrijeme odraditi. Književni rad je donekle komotniji od primjerice, rada slikara ili kipara, koji moraju sami sebi kupovati boje, platna i druge stvari koje su im potrebne u njihovu stvaranju. Oni su, osim u stvaranju, cijelo vrijeme i u potrazi za sponzorima. Naravno da postoje i stimulacije autorima na godišnjoj razini, od grada, države ili županije, ali stipendije dobiva mali broj ljudi, tek jedna desetina samostalnih umjetnika. Ako i toliko“, napominje Artham i gotovo kao mantru ponavlja da je povećanje koeficijenta

HR kalendar

- 17. kolovoza 1960. rođena Sanja Nikčević
- 17. kolovoza 1991. BL korpus JNA pridružio se velikosrbima u napadu na Hrvatsku
- 18. kolovoza 1450. rođen Marko Marulić
- 18. kolovoza 1872. umro Petar Preradović
- 18. kolovoza 1933. osuđeni hrvatski domoljubi
- 18./19. kolovoza 1991. KOS podmetnuto eksploziv pred Židovsku općinu
- 19. kolovoza 1829. rođen Miho Klaić
- 19. kolovoza 1851. rođen Ivan Despot

Pretraži hkv.hr

POBOLJŠAO Google



Kontakti

KONTAKTI

Telefon Tajništva
+385 (0)91/728-7044



Elektronička pošta Tajništva
tajnistvo@hkv.hr



Elektronička pošta Uredništva
urednistvo@hkv.hr





Svi
članci
na
Portalu
su

smješteni ovisno o
sadržaju po rubrikama.

Njima se pristupa preko
glavnoga izbornika na [vrhu stranice](#).

Ako se članci ne
mogu tako naći, i tekst i

slike na Portalu mogu se
pretraživati i preko

[Googlea](#) uz upit (upit treba

upisati bez navodnika):
„traženi_pojam

site:hkv.hr“.



Kultura koje bi se svim samostalnim uvijek zdušno trebali zalagati. Mujičić je, uz sve navedeno, napisao i nekoliko radijskih eseja. U 2018. organizirao je novu književnu udrugu „Poezija subotom“, čiji je aktivni predsjednik i urednik izdanja. U okviru spomenute biblioteke priredio je panoramu hrvatskoga pjesništva „Komplet za zaštitu građana“ (2020.) i izabrane pjesme Josipa Palade »Čuj, Ana, ponekad zapjevamo« (2022.).

„Ima država na svijetu koje daju plaće svojim umjetnicima. Na mjesecnoj razini. Neke druge države pronalaze razne načine kako podmiriti materijalne potrebe umjetnika, neke su pak veliko tržište u

kojima su umjetnici oslobođeni nekih nameta ili im se daje prednost pred drugima, a sve u svrhu veće kulturne ponude svojim građanima. Naš problem je zapravo premali postotak koji država izdvaja iz proračuna za kulturu. Mi već desetljećima nemamo ozbiljnoga kandidata za Nobelovu nagradu, po meni, to je golem problem. U nogometu se vrti veći novac, ali zato se vide rezultati. Bili smo drugi na svijetu. Siguran sam da bi s jednim nobelovcem u književnosti cijelo društvo napravilo korak naprijed, a državi bi se podignuo ugled. Na koncu, i naši bi se pisci masovnije prevodili na strane jezike“, ističe Mujičić glede društvene percepcije samostalnih umjetnika. Smatra da je

HZSU dobro ustrojen, s redovitom komunikacijom, sastancima s vremenima na vrijeme, obično na okruglu godišnjicu događaja važnoga za hrvatsku kulturu. Priznaje, kao i većina sugovornika, da je pandemijsko vrijeme zateklo nespremnim čitavo društvo. „Zahvalni smo Ministarstvu kulture i medija na brzoj reakciji. Izvedene aktivnosti, poput glume, plesa, glazbe, više su pogodene, njima naknada sigurno nije pokrila izgubljenu zaradu, ali pomogla je da svi skupa preživimo najgore. Sada imamo osjećaj da smo tu godinu i pol živjeli napola, u kućnom pritvoru“, podsjetio je na dane za koje je najlakše, makar i frazeološki napisati – ne ponovilo se. „Radili smo, i ovi koji nisu nastupali, vježbali su doma i ples i sviranje, glumci su ponavljali tekstove uloga, slikari su slikali u tišini, pisci pisali, nekad bi se nastupalo uz ograničen broj publike... Bilo bi zanimljivo analizirati koliko je pandemija ušla u teme našega stvaralaštva, mislim da su o tom stanju neslobode najviše pisali filozofi“, dodao je Artnam, kojega smo upitali i je li izvedivo biti „samo“ samostalnim umjetnikom na književnom polju.

„Izvedivo je, primjer su Maleš, Valent, Radaković i drugi, ali oni i dan danas razvlače svoju zaslужenu umjetničku mirovinu od prvoga do prvoga. Rijetki su svojim umjetničkim radom uspjeli osigurati mirnu starost. Zašto je to tako, postoji niz razloga, činjenica je da se početkom ovog stoljeća manje čita, manje posjećuje kazalište, baletni nastupi, koncerti klasične glazbe, manje ljudi posjećuje izložbe. Na društvenim mrežama ne objavljaju se ozbiljni kritički prikazi bilo čega. Dnevne tiskovine ukinule su sve kolumne koje su pisale o knjigama, primjerice. Čitatelj više ne zna što je dobro, što osrednje, književne nagrade su postale mjesta nadmetanja izdavačkih kuća“, otvara Mujičić i šire teme od područja ovoga fejltona, trajni problem vrjednovanja, točnije (ne)postojanja kriterija. Poželio je da se podupla stimuliranje autora, u svakoj umjetničkoj kategoriji. Jer, riječ je o jedinim sigurnim sredstvima kojima se autora i materijalno pomaže i potiče na stvaranje.

Trnovit put bez računa materijalne dobiti

„Na svakome je da odlučuje o svom statusu, kada postaneš samostalni umjetnik odabrao si trnovit put na kojem se materijalna dobit ne računa. Broje se umjetnički uspjesi, bilo u slikama, knjigama, odigranim ulogama ili prestižnim koncertima. Stalno zaposlenje? Bilo je prebjega i s jedne i s druge strane. Slikar Artuković, primjerice, imao je komotonu poziciju na Akademiji kao profesor, ali je odlučio biti samostalni umjetnik. Neki samostalni umjetnici umorili su se od slobode i otišli na fakultete“, iznosi književnik Artnam različite primjere, ovisne o kreativnoj fazi svakoga pojedinoga umjetnika. A osim faza – i vremena se mijenjaju, osjeća to na svojoj koži svaki književnik s višedesetljetnim radom.

„Prvu knjigu objavio sam 1994. i imala je, koliko se sjećam, četiri prikaza. Danas autor prve knjige četiri prikaza može samo sanjati. Žao mi je da je to tako, da su rijetka mjesto gdje kritičari, bolje prikazivači, mogu pisati o knjigama i drugim kulturnim događanjima. Da se razumijemo: kada se kulturu marginalizira, napadnute su sve vrste stvaralaštva, ne samo književnost“, realan je i pesimističan Mujičić da bi se što moglo nabolje promjeniti. Glede iskustva ostalih država, s obzirom i na njegova prevedena djela, navodi da je riječ o zakonu velikih brojeva – jezici kojima govori golem broj stanovnika imaju manje problema, veće naklade i honorare: „Umjetnici se organiziraju i druže na međunarodnim književnim festivalima i na velikim slikarskim kolonijama koje nerijetko organiziraju bogati kolekcionari. Prevoditelji imaju pune ruke posla. Koliko znam, stipendije umjetnicima nekih naših zapadnih susjeda su mnogo izdašnije nego kod nas. No, nema straha, mi ćemo nastaviti mljeti dok se milin skroz ne raspadne.“

Tomislav Šovagović

(nastavlja se)

Tekst je dio niza „Samostalni umjetnici i njihova egzistencija – teret ili korist društву?“, a na Portalu HKV-a objavljen je u sklopu projekta poticanja novinarske izvrsnosti u 2024. godini Agencije za elektroničke medije. Prenošenje sadržaja dopušteno je uz objavu izvora i autorova imena.



**Povezano**

- T. Šovagović: Samostalni umjetnici i njihova egzistencija – teret ili korist društvu? (1)
- T. Šovagović: Samostalni umjetnici i njihova egzistencija – teret ili korist društvu? (2)
- T. Šovagović: Samostalni umjetnici i njihova egzistencija – teret ili korist društvu? (3)
- T. Šovagović: Samostalni umjetnici i njihova egzistencija – teret ili korist društvu? (4)
- T. Šovagović: Samostalni umjetnici i njihova egzistencija – teret ili korist društvu? (6)
- T. Šovagović: Samostalni umjetnici i njihova egzistencija – teret ili korist društvu? (7)
- T. Šovagović: Samostalni umjetnici i njihova egzistencija – teret ili korist društvu? (8)

ALSO ON PORTAL HRVATSKOGA KULTURNOG VIJEĆA**If You See A Coin In Your Car Door**

Articles Stone

2 days ago · 2 comments

Čudni putovi FBI-eve istrage atentata na ...

3 days ago · 2 commen

Trump: Harris slomila naše gospodarstvo